

vergadering **C88 – FIN5**

zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 7 januari 2014

INHOUD

Interpellatie van de heer Sas van Rouveroy tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de weigering tot openbaarheid bij het opvragen van interne audits bij de Vlaamse overheid en de manifeste strijdigheid van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 met het Openbaarheidsdecreet van 2004 - 142 (2012-2013)	3
Interpellatie van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het algemeen regeringsbeleid inzake de toetsing van decreten en decreetsontwerpen aan hun grondwettelijkheid en rechtmatigheid, naar aanleiding van het arrest nr. 145/2013 van het Grondwettelijk Hof van 7 november 2013 tot vernietiging ex tunc van de regeling in het Grond- en Pandendecreet in verband met de sociale lasten - 40 (2013-2014)	13
Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de verdeelsleutel van de Europese boete omtrent de EU-richtlijn Stedelijk Afvalwater - 631 (2013-2014)	22

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Interpellatie van de heer Sas van Rouveroi tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de weigering tot openbaarheid bij het opvragen van interne audits bij de Vlaamse overheid en de manifeste strijdigheid van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 met het Openbaarheidsdecreet van 2004
- 142 (2012-2013)

De voorzitter: Collega's, ik wens jullie allen het beste toe voor het volgende jaar. Iedereen begint zijn plaats te kennen. We weten niet waar we naartoe gaan, maar wel waar we voor staan.

De vraag om uitleg van de heer van Rouveroi dateert van september. Dat is een tijdje geleden, maar misschien is ze nog altijd actueel?

De heer van Rouveroi heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroi: Voorzitter, uw wensen zijn wederkerig. De wensen met de minister-president werden al uitgewisseld.

Mijn vraag om uitleg dateert inderdaad van eind augustus, begin september. De feiten zelf die aanleiding hebben gegeven tot deze vraagstelling, dateren ook uit die periode. Zoals u terecht vermoedt, is de actualiteit van de vraag daardoor niet geschonden. Wat mij betreft, is die problematiek voor de regering-Peeters II toch een rode draad geweest in haar legislatuur, namelijk de problematiek met betrekking tot de openbaarheid van bestuur en bij uitbreiding – en dat staat niet in mijn vraagstelling, maar de commissievoorzitter heeft mij ertoe gesommeerd het toe te voegen – ook het uitoefenen van het controlerecht van de parlementsleden en de wijze waarop ze daarmee is omgegaan.

Dat laatste zal ik zo dadelijk uitleggen. Minister-president, ik hoop dat de voorzitter u daarvan op de hoogte heeft gebracht. Ik had ook nog een vraag om uitleg ingediend, maar de voorzitter meende dat de vraag om uitleg over het inzagerecht van het parlementslid beter bij de interpellatie kon worden gevoegd. Ik vond van niet, omdat het twee verschillende thema's zijn. Uiteindelijk gaat het over min of meer dezelfde feiten. Ik heb mij daar dan ook bij neergelegd.

Minister-president, de interpellatie valt uiteen in twee luiken. Ze houden natuurlijk wel verband met elkaar, maar staan voor een stuk ook los van elkaar. In de eerste plaats gaat het over de weigering tot openbaarheid bij het opvragen van interne audits bij de Vlaamse overheid en de problematiek van de openbaarheid van bestuur in het algemeen. In de tweede plaats gaat het over het specifieke aspect van het besluit van 7 september 2012 en de strijdigheid met het Openbaarheidsdecreet van 2004.

Ik wil benadrukken dat die twee delen, hoewel ze misschien van eenzelfde partituur zijn, afzonderlijk moeten worden bekeken. Ik weet dat uw verweer op het eerste deel anders zal luiden dan uw verweer op het tweede.

Welke feiten hebben mij ertoe aangezet om te interpelleren? Belga en de VRT hebben een journalist de opdracht gegeven negen interne audits van Vlaamse overheidsdiensten op te vragen. Die vraag werd door de betrokken journalist gesteld aan de doorgelichte dienst dan wel aan het bevoegde kabinet. In eerste instantie werd die vraag negen keer geweigerd omdat de documenten intern heetten te zijn of omdat de vrijgave ervan de auditwerking zou hypothekeren. Tegen die weigeringen werd beroep aangetekend bij de Vlaamse Beroepsinstantie inzake de Openbaarheid van Bestuur. Die beroepsinstantie heeft dan goed werk geleverd en in beroep de weigering in vijf van de gevallen tenietgedaan. In één geval heeft de beroepsinstantie geen uitspraak gedaan omdat er in feite geen voorwerp meer was. Het document in kwestie was inmiddels toch al vrijgegeven. Het eerste thema is dus de houding

van die agentschappen, die diensten, op basis waarvan ze weigerden die inzage toe te staan en die openbaarheid van bestuur te verschaffen zodat er een beroepsinstantie moest tussenkomen om die onwil te breken.

Het tweede thema is gerelateerd met het eerste, maar ik zou u toch willen vragen om beide thema's in de mate van het mogelijke wat gescheiden te houden in uw antwoord.

Op 7 september 2012 vaardigde de Vlaamse Regering een besluit uit waarmee – dat is mijn stelling en ook die van een aantal anderen, maar niet die van uw diensten – de openbaarheid van bestuur wordt beperkt. Als je dat besluit goed leest, kun je niet anders dan opmaken dat op basis van artikel 3 onder meer auditverslagen en adviezen van de Inspectie voor Financiën van de laatste vijf jaren door de betrokken diensten alleen nog maar kunnen worden vrijgegeven voor de eigen dienst en voor de controleactoren die verbonden zijn met die entiteit. Ik weet ook wel dat artikel 2 stelt dat het besluit van 7 september 2012 betreffende de controles en de audits van toepassing is op de rechtspersonen vermeld in artikel 4, paragraaf 1 en 2, van het Rekendecreet. Dat doet echter niets af aan het feit dat het, als je het zo leest, formeel in strijd is met uw decreet van 2004 inzake openbaarheid van bestuur. Want die ondergeschikte besturen of althans de rechtspersonen die zich volgens artikel 2 moeten houden aan deze regelgeving, zien zich toch geplaatst voor tegenstrijdige regelgeving. Ik sta niet alleen met die mening. Ik stel vast dat ook de Beroepsinstantie verwijst naar dat besluit van de Vlaamse Regering. Een van die agentschappen beroept zich namelijk daarop om de openbaarheid te weigeren. De Beroepsinstantie zegt dan dat het besluit van 7 september 2012 hoe dan ook ondergeschikt is aan het Openbaarheidsdecreet. Dat is nogal wiedes. Volgens de hiërarchie van de rechtsnormen komt een besluit van de Vlaamse Regering na een decreet van het Vlaams Parlement.

Ook professor Voorhoof, toch een eminent onderzoeker en wetenschapper in deze materie, stelt dat hij, toen hij kennis nam van de feiten die hier werden voorgelegd, vermoedde dat de Raad van State, indien die daardoor zou worden gevat, een vernietigingsarrest zou kunnen uitspreken met betrekking tot dat besluit. Ik sta dus niet alleen met de mening dat het besluit van 7 september 2012 onverenigbaar is met het Openbaarheidsdecreet van 2004.

Ik verwijs ook nog even naar de vraag om uitleg die ik oorspronkelijk had ingediend en die ik bij dezen bij mijn interpellatie voeg. Ze heeft betrekking op het parlementair controlerecht. Ik weet wel dat het over twee verschillende aangelegenheden gaat. Hier gaat het over openbaarheid van bestuur. Dat is één zaak. Die is decretaal geregeld. Aan de andere kant heb je het inzagerecht en controlerecht van het parlamentslid. Dat is een politiek recht waar een minister om kan worden gevraagd. Het antwoord kan me zinnen of niet zinnen, maar dat is het politieke spel. Het antwoord kan ik niet aan een minister opleggen, ook niet aan de minister-president. Het staat hem vrij om te antwoorden wat hij meent te moeten antwoorden.

Ik heb in november 2011, ver voor de inspanningen van deze onderzoeksjournalist, zelf al de audits opgevraagd. Dat waren er in totaal meer dan zestig. De journalist heeft er maar negen opgevraagd. In tempore non suspecto, november 2011, vraag ik de inzage van deze audits. Dat was problematisch. U zult zich herinneren dat we ergens in 2011 een debat hebben gehad, ook in deze commissie, waarin deze audits zijdelings te berde werden gebracht. Toen stelde u in heel algemene termen letterlijk: “De gekende auditrapporten van IAVA worden niet vrijgegeven aan het Vlaams Parlement.” Ik was het daar niet mee eens. Ik heb toen via het ambt van de voorzitter van het parlement gevraagd om alsnog inzage te krijgen. Uiteindelijk is mij dat inzagerecht na veel vijven en zessen verschaft, en bij uitbreiding de 123 andere collega's, wat op zich goed is, maar onder een hele reeks beperkingen, waarvoor u gebruik maakt van de reglementering die het Vlaams Parlement daarrond heeft. Men mag het inkijken, maar niets uit overschrijven, geen kopie nemen enzovoort.

Als ik de twee dingen aan elkaar koppel, heb ik niet alleen het gevoel maar ook het bewijs van de beperkingen van het inzagerecht. Het is hoe dan ook beperkt, minister-president, ik hoef u dat niet te vertellen. Mocht u parlamentslid zijn en u zou een dergelijk pak papier

moeten lezen, zou u dat wel weten. Het ging over meer dan zestig auditverslagen, en je hebt niet het recht om te kopiëren en om nota's te nemen, je moet het lezen en onthouden. Dat is niet evident. Ik heb dat desalniettemin gedaan. Anderhalf jaar later vraagt een onderzoeks-journalist negen van de meer dan zestig auditverslagen, het wordt hem geweigerd, hij gaat in beroep en de beroepsinstantie zegt: je hebt dat niet te weigeren, je moet die auditrapporten ter inzage leggen. Dan voel ik aan, anderhalf jaar later, dat de beperking van mijn inzagerecht door de wijze waarop het door u werd georganiseerd, in feite zonder voorwerp was. Want als u via die beroepsinstantie aan een journalist, en bij uitbreiding aan 6 miljoen Vlamingen of aan de rest van de wereld, die documenten helemaal ter inzage verschaft zonder beperkingen, dan zie ik niet in waarom toen die beperkingen aan een parlements lid werden opgelegd.

Laat dit ondergeschikt zijn in de redenering. De redenering gaat in de beide gevallen vooral over de schroomvalligheid waarmee uw regering omgaat met de openbaarheid van bestuur en ook met het inzagerecht van parlementsleden. Ik ben behoedzaam, ik zeg 'schroomvalligheid', ik gebruik geen hardere termen dan dat. Het siert u niet, want in een goed werkende democratie, minister-president, mag u die schroom niet hebben. Leg die auditrapporten gewoon ter inzage. Punt. Amen en uit. En als u meent dat die inzage niet kan worden gegarandeerd op basis van het Openbaarheidsdecreet, dan moet u per audit en niet in algemene termen zeggen waarom dat niet kan. Wegens een strijdigheid met de privacy? Goed, wij zullen ons daarbij neerleggen, wij zijn onderworpen aan het decreet van 2004. Het kan ook wegens andere aspecten zoals opgesomd in het Openbaarheidsdecreet, maar niet op basis van algemene termen. Dan drukt u een sfeer uit waarbij u het hinderlijk vindt dat een parlements lid of een journalist iets wil inzien. Dan ontstaat er ook een sfeertje van: wat heeft hij te verbergen?

In feite had u niet veel te verbergen, want ik heb al die rapporten ingezien. Ik vond het op zich dus ook een merkwaardige houding, want er was niets te verbergen. Op een enkele uitzondering na, stond er in die auditrapporten eigenlijk niets waarvan we konden vermoeden dat het tot problemen zou leiden of dat het deze regering in problemen zou kunnen brengen. Dus reden te meer om zonder meer, en zelfs met enig enthousiasme – dat moet een democraat kenmerken – te zeggen: fantastisch, u bent een parlements lid, u hebt interesse voor een dossier. Eerlijk gezegd weet ik niet hoeveel parlementsleden echt geïnteresseerd zijn in die auditdossiers. Ik weet dat collega Vereeck ook een geïnteresseerde is in dergelijke audits. Vindt u dat zelf ook niet het wat diepgaandere werk van een parlements lid en van een journalist? We zouden dankbaar moeten zijn dat er journalisten zijn die auditrapporten opvragen en de achtergronden willen kennen alvorens ze iets schrijven. Ik vraag u dus wat er scheelt.

Minister-president, erkent u dat het besluit van 7 september 2012 in strijd is met het Openbaarheidsdecreet van 2004? U erkent dat niet, maar u zult dat nog eens uitleggen. Dan zullen we moeten wachten tot wanneer de Raad van State door een of andere belanghebbende te gepasten tijde zal worden gevat met het oog op vernietiging van het besluit van de Vlaamse Regering.

Non-verbaal hebt u al bevestigd dat ook uw tweede antwoord neen zal zijn, want ik zei: zo ja, bent u dan bereid het in te trekken? Maar het zal dus niet zo zijn.

Mijn laatste vraag is de consequentie van uw weigerachtige houding ten overstaan van de eerste twee vragen: welke interpretatie geeft u aan de openbaarheid van bestuur? Ik hoop dat die heel ruim en heel breed is. Als dat niet zo is, betreur ik dat. Tot op vandaag heb ik vastgesteld dat dat inderdaad niet zo was.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, minister-president, ik moet me helaas volmondig aansluiten bij de vraag van de vorige spreker. De twee punten die hij naar voren schuift, zijn wel degelijk aan elkaar gekoppeld. Sinds het verschijnen van die informatie in de pers heb ik een andere tactiek toegepast. Minister-president, wat u persoonlijk, uw kabinet en uw

diensten betreft, heb ik tot nu toe alle documenten kunnen inzien die ik had gevraagd, maar een aantal van uw ministers spelen dat spel niet op een correcte manier. Ze weigeren dus de openbaarheid van bestuur.

Mijnheer van Rouveroi, dat heeft tot gevolg dat ik sinds deze zomer mijn controlerecht als parlements lid niet meer uitoefen. Ik ga niet meer langs de voorzitter van het parlement, hoe goed die in het verleden ook zijn best heeft gedaan. Ik schrijf gewoon ministers aangetekend aan, als privépersoon. Ik verwijs onder meer naar het advies van de Inspectie van Financiën over het Vlaams Energiebedrijf, dat me werd geweigerd. Ik kan natuurlijk wel lezen in de regeringsbeslissing wat de regering met die kritiek van de Inspectie van Financiën doet, maar ik als parlements lid weet niet of de regering daar uitgebreid en volledig op antwoordt. Wat doe je dan? Als burger vraag je dan gewoon aangetekend die stukken op. Dat wordt ook geweigerd, waarop je naar de beroepsinstantie stapt en de stukken krijgt.

In wat voor wereld, in wat voor democratie zijn we terechtgekomen als een parlements lid zijn parlementair controlerecht niet meer kan uitoefenen, als dit wordt geweigerd, maar het wel wordt toegestaan aan burgers, gelukkig dan toch, maar enkel maar nadat die een beroep heeft gedaan op een controle-instantie? Minister-president, misschien moet u eens een hartig woordje praten met uw coalitiepartners, met uw collega-ministers. Is dat een cultuur die typisch is voor deze regering? Zal die met de volgende regering zo zijn? Was die in het verleden zo? Ik weet het niet. Volstaat er een cultuuromslag ter zake? Volstaan er goede afspraken, gentlemen's agreements? Ik weet het niet. Of moeten wij toch corrigerend decretaal werk doen? Zo kan het immers inderdaad niet verder. Ik steun dan ook de vorige spreker, die dat met de nodige nuance en juridisch onderbouwd heeft gebracht.

Nogmaals, ik schiet hier misschien een beetje te veel op de pianist. Wat de vragen betreft die ik aan uw diensten heb gesteld, ben ik immers altijd correct geïnformeerd, maar dat geldt niet voor de hele regering.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, geachte leden, vooreerst mijn beste wensen voor dit nieuwe jaar 2014. Voor wie de Chinese dierenriem volgt, is dit het jaar van het paard. Het is een heel belangrijk jaar. Ik wens iedereen een goede gezondheid en veel succes.

Het jaar is, denk ik, al goed begonnen met deze zeer pertinente vraag, die me de gelegenheid geeft om een en ander toch te duiden. Immers, mochten de leden daaraan twifelen, we zijn democraten in hart en nieren, en we weten ook dat, als er niet voldoende transparantie en openbaarheid wordt gegeven, er ten onrechte achterdocht kan ontstaan, met alle gevolgen van dien. Vanuit dat oogpunt is het beter om open kaart te spelen. Dat kan ons heel wat zorgen besparen en insinuaties voorkomen.

Het decreet en het besluit met betrekking tot het controlerecht zijn al aangehaald. Ik zal nader ingaan op dat alles. Mijnheer van Rouveroi, ik moet om te beginnen echter toch zeggen dat het persbericht waarnaar u verwees met betrekking tot de inzage van auditrapporten in het kader van de openbaarheid van bestuur, en de communicatie die aansluitend daarop de wereld is ingestuurd, aanleiding hebben gegeven tot verwarring, en mijns inziens ook heel wat misverstanden hebben doen ontstaan. Daarom is deze interpellatie zeer goed, want ze geeft me de gelegenheid om in alle rust eens een aantal dingen op een rijtje te zetten, en ook te duiden. Ik hoop dat dergelijke misverstanden daardoor in de toekomst niet meer zullen ontstaan.

Uit de gegevens die zijn verzameld door onze diensten, blijkt dat een journalist inderdaad openbaarheidsverzoeken heeft ingediend om een afschrift te verkrijgen van negen verschillende auditrapporten, en dit bij verschillende bestuursinstanties van de Vlaamse overheid. Toen de betrokken instanties de gevraagde auditrapporten niet vrijgaven, heeft de journalist een beroep gedaan op de daartoe in het Openbaarheidsdecreet voorziene Beroepsinstantie inzake de Openbaarheid van Bestuur. In drie dossiers heeft die beroepsinstantie het beroep afgewezen, omdat er decretale uitzonderingsgronden van toepassing waren. In vijf beroepsdossiers werd

het beroep volledig gegrond verklaard en werd de vrijgave van de auditrapporten bevolen. In één beroepsdossier werd overgegaan tot een gedeeltelijke openbaarmaking van het auditrapport.

Ik wil erop wijzen dat deze beroepsinstantie in volle onafhankelijkheid werkt, dat daartoe in alle nodige waarborgen is voorzien, zoals ook bepaald in het decreet en de memorie van toelichting. Ik meen dat iedereen dat een heel goede zaak vindt, en dat we er terecht op mogen wijzen dat die beroepsinstantie er is en ook goed functioneert.

In vrijwel elk van de gegrond verklaarde beroepsdossiers moet worden vastgesteld dat de betrokken bestuursinstanties een verkeerde inschatting hadden gemaakt van de toepassing van de uitzonderingsgrond waarin is voorzien in artikel 14, ten vijfde, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur. Deze uitzondering bepaalt dat een openbaarheidsverzoek moet worden afgewezen als de vertrouwelijkheid van de opgevraagde informatie vereist is voor de uitvoering van een interne audit. De uitzondering geldt evenwel enkel gedurende de periode waarin de audit wordt uitgevoerd. Als de audit is geëindigd, is het rapport principieel openbaar, behoudens de eventuele toepassing van andere inhoudelijke uitzonderingsgronden, zoals de bescherming van de persoonlijke levenssfeer of de commerciële belangen.

Artikel 14, punt 5, geeft een uitzonderingsgrond en die zegt dat het openbaarheidsverzoek kan worden afgewezen als de audit nog loopt. Daarna is de uitzonderingsgrond niet meer van toepassing. Dat is verkeerd ingeschat door de instanties die de dossiers niet aan de audit hebben overhandigd.

De beroepsinstantie heeft dit klaar en duidelijk gesteld. In de meeste gevallen werd het ingestelde beroep dan ook als gegrond beschouwd, waarna de auditrapporten alsnog openbaar werden gemaakt. De wijsheid van de decreetgever wordt hier aangetoond door de oprichting van de beroepsinstantie en -procedure. Bovendien wordt aangetoond dat die werken. Door die beslissingen weten alle bestuursinstanties nu dat de uitzonderingsgrond van artikel 14, punt 5, enkel tijdens de audit geldt.

Ik wil benadrukken dat de zeer specifieke steekproef van de journalist in kwestie – met name strikt beperkt tot auditrapporten – zeker geen representatief beeld schetst van de toepassing van de regelgeving met betrekking tot de openbaarheid van bestuur in Vlaanderen. Mijnheer van Rouveroi, u bent zeer genuanceerd – waarvoor dank –, maar op bepaalde momenten hebt u toch de vragen gesteld: wat is dat voor een cultuur? Wat is dat voor iemand die in hart en nieren democratisch is ingesteld? Dat zou ik ten stelligste willen bestrijden. Ik geef u zo dadelijk cijfers. Hieruit besluiten dat er iets problematisch aan de hand zou zijn, is niet terecht.

Uit de jaarverslagen van de beroepsinstantie, die u ook kunt bekijken, blijkt dat bijna 95 procent van de geregistreerde openbaarheidsverzoeken bij de bevraagde bestuursinstanties in Vlaanderen – dat zijn de agentschappen, de departementen en de ministeriële kabinetten van de Vlaamse overheid, de Vlaamse provincies en steden en gemeenten – meteen door die beroepsinstantie worden ingewilligd. Slechts iets meer dan 5 procent van de openbaarheidsverzoeken wordt bij de initiële aanvraag afgewezen. Van de aanvragen waarvoor een beroep wordt ingesteld bij de beroepsinstantie, werd het afgelopen jaar ongeveer 25 procent als gegrond of gedeeltelijk gegrond beschouwd. Circa 30 procent werd zonder voorwerp verklaard omdat de betrokken bestuursinstantie ondertussen alsnog de openbaarmaking van de gevraagde documenten heeft verleend. Ongeveer 45 procent van de ingediende beroepen werd afgewezen. Uit deze cijfers kan en mag worden geconcludeerd dat het Openbaarheidsdecreet door de betrokken bestuursinstanties over het algemeen zeer goed wordt nageleefd. Deze cijfers spreken duidelijke taal.

Wat de vermeende tegenstrijdigheid met het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 betreft, wil ik een en ander op een rijtje zetten. Het spreekt voor zich dat de regelgeving inzake de openbaarheid van bestuur, met name het decreet van 26 maart 2004 en het besluit van 19 juli 2007, van toepassing zijn wanneer een bestuursinstantie wordt

geconfronteerd met een openbaarheidsverzoek. Ik herhaal het nog eens: als die aanvraag betrekking heeft op een audit, geldt de uitzonderingsgrond van artikel 14, punt 5, zolang de audit loopt. Sommigen hebben dat anders geïnterpreteerd, maar bij dezen is dat rechtgezet. Die weigering kan in de toekomst niet meer.

Als de audit nog loopt, moet het openbaarheidsverzoek worden afgewezen, als de vertrouwelijkheid van de opgevraagde informatie vereist is voor de verdere uitvoering van de interne audit. Als de audit gefinaliseerd is en de kennis is overgebracht aan de beleidsverantwoordelijke, geldt deze uitzonderingsgrond echter niet meer en is het auditrapport principieel openbaar, behoudens andere inhoudelijke uitzonderingsgronden die in het decreet zijn opgenomen.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 betreffende controle en single audit doet geen afbreuk aan het Openbaarheidsdecreet. Dit is trouwens bevestigd door een van de uitspraken van de beroepsinstantie zelf. Het recht op openbaarheid van bestuur is een grondrecht, dat staat in artikel 32 van de Grondwet, waarvoor enkel beperkingen kunnen worden opgelegd bij wet, decreet of ordonnantie. Laat daarover geen enkele discussie bestaan. U hebt het zelf ook aangehaald, mijnheer van Rouveroy. Ik wil er zelfs de Grondwet bij halen, wat u niet hebt gedaan, die is van een hogere rechtsorde dan besluiten. Het besluit van 7 september 2012 houdt een regeling in, u hebt zelf naar artikel 3 verwezen, van de wijze waarop met het oog op de organisatie van controle en single audit, door de verschillende controleactoren een dossier per entiteit wordt samengesteld en bewaard. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen algemene informatie enerzijds en entiteitsgevoelige en vertrouwelijke informatie, waaronder de auditrapporten van de laatste vijf jaar, anderzijds.

Met dat besluit wordt uitvoering gegeven aan een bepaling uit het Rekendecreet die de afstemming beoogt tussen de verschillende controleactoren en de wijze waarop zij toegang zullen hebben tot het centrale register waarin de permanente dossiers door het agentschap Accounting worden bijgehouden die in het kader van de controle en single audit voor elke entiteit worden opgesteld. De controleactoren zijn voor zover van toepassing op de betrokken entiteit, de bedrijfsrevisoren, de Inspectie van Financiën, het Agentschap Interne Audit van de Vlaamse Administratie, de interne auditfuncties van de Vlaamse rechtspersonen die vermeld zijn in artikel 4 van het Rekendecreet, het intern verzelfstandigd agentschap Centrale Accounting en de regeringsafgevaardigden. Daarnaast speelt ook het Rekenhof daar een rol in.

Het principe van de single audit wil vermijden dat iedere controleactor op eigen houtje zou handelen en een eigen dossier zou samenstellen, wat aanleiding zou geven tot een overdreven en onbillijke belasting voor de gecontroleerde of geauditeerde entiteiten. In die zin is een onderscheid tussen algemene informatie en entiteitsgevoelige informatie zinvol. Het is even zinvol om documentatie over een interne audit als entiteitsgevoelig te bestempelen gedurende een bepaalde periode, wat niet wegneemt dat de regels inzake openbaarheid van bestuur onverkort blijven gelden. Het besluit van 7 september 2012 moet enkel in die context gelezen en geïnterpreteerd worden. Het besluit doet geen enkele uitspraak in het kader van de passieve openbaarheid van bestuur en beoogt geenszins om langs die weg in een bijkomende uitzondering te voorzien op basis waarvan auditrapporten aan de openbaarheidsregeling zouden worden onttrokken.

Ik wil ook benadrukken dat in tegenstelling tot wat men daarover in bepaalde persberichten liet uitschijnen, noch ikzelf noch leden van mijn kabinet de stelling zouden hebben verdedigd dat het besluit van 7 september 2012 een inperking zou inhouden van de openbaarheidsregeling. Het besluit werd wel door een van de bestuursinstanties die werden geconfronteerd met de openbaarheidsaanvraag van een auditrapport ingeroepen als motivering om de aanvraag in kwestie te weigeren. Zoals uit de beslissing van de beroepsinstantie intussen is gebleken, was dat evenwel ten onrechte. Ik onderschrijf het oordeel van de beroepsinstantie dan ook volledig.

Ik zie dan ook geen reden om het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 aan te passen of te verduidelijken. Wat mij betreft, is er ook geen sprake van enige tegenstrijdigheid. Ik

ga ervan uit dat iedereen daar na mijn toelichting hier ook van overtuigd is. Indien dit in de toekomst nog zou gebeuren, is het de bedoeling dat de beroepsinstantie corrigerend optreedt.

Wat het controlerecht van parlementsleden betreft, zijn er de gekende en gebruikelijke kanalen zoals de schriftelijke vragen, vragen om uitleg, interpellaties en moties. In bepaalde bijzondere omstandigheden kan ook gebruik worden gemaakt van de toepassing van artikel 90, ten vijfde, van het Reglement van het Vlaams Parlement dat voorziet in de mogelijkheid dat een lid van de Vlaamse Regering aan de voorzitter van het Vlaams Parlement onder voorbehoud van vertrouwelijkheid documenten kan aanbieden die dan ter inzage worden gelegd van de Vlaamse parlementsleden. Die zijn dan tot geheimhouding verplicht op grond van artikel 104 van het Reglement van het Vlaams Parlement. Een dergelijke procedure kan worden overwogen bij vragen over de inhoud van bestuursdocumenten die niet onder de openbaarheid van bestuur vallen. Dat zal geval per geval moeten worden bekeken.

Ik begrijp dat de heer Vereeck zich in deze materie eerder als burger dan als parlements lid opstelt omdat hij het document dan sneller krijgt. Dat is een discussie over het Reglement van het Vlaams Parlement en de toepassing daarvan. Wat de openbaarheid van bestuur betreft, ga ik ervan uit dat men zich niet eerder als burger dan als parlements lid moet opstellen. Indien dit nog verder moet worden verduidelijkt, zal ik daartoe de nodige acties ondernemen.

De voorzitter: De heer van Rouveroi heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroi: Het is juist dat de beroepsinstantie werkt. Ze werkt goed, en zo hoort dat ook. Het decreet van 2004 was goed opgesteld. In de uitvoering daarvan blijkt ook dat het goed wordt toegepast. Nochtans is de beroepsinstantie samengesteld uit de ambtenaren-generaal, leden van het College van Ambtenaren-Generaal (CAG). Wie zit anders in die beroepsinstantie? (*Opmerking van minister-president Kris Peeters*)

We zullen het houden op ambtenaren van de Vlaamse administratie. Hun kwalificatie laat ik even in het midden.

Met een beroepsinstantie die is samengesteld uit mensen van de eigen administratie zou men het risico kunnen lopen dat ze niet de onafhankelijkheid kunnen betonen die nodig is om op een gepaste wijze te oordelen over beslissingen van collega's. Maar neen, ze doet dat wel, dus heb ik daar alle respect voor. Dit systeem werkt.

U zei daarjuist dat de besluitvorming van deze beroepsinstantie zal leiden tot een aangepast gedrag bij de diverse entiteiten. Laten we dat zo vermoeden. De vraag is of deze 'administratieve rechtspraak' – als ik het zo mag uitdrukken – ook bij u tot een veranderend gedrag aanleiding zal geven. Ik zal u onmiddellijk de kans geven om bij dezen aan te tonen, of niet, of u daarvoor de veerkracht hebt.

Als u dit achteraf bekijkt, kunt u niet anders dan vaststellen dat u een beroep doet op het parlementair reglement, want dat doet u. Het Reglement bestaat, maar op zich is dat niet van toepassing wanneer u de toepassing ervan niet opeist. Het zijn beperkende maatregelen die u alleen toelaten om ze in te roepen. Als u ze niet inroept, zullen ze niet ambtshalve worden toegepast. In november 2011 stond u de inzage alleen maar toe op basis van beperkende maatregelen.

Anderhalf jaar later, bleek dat een burger – en dat is het thema waar de heer Vereeck naar verwijst – via de beroepsinstantie onbeperkt en zonder hinderende maatregelen, deze auditverslagen kon inzien. Kunt u dan vandaag toch zeggen, in een bui van ruitelijkheid, maar minstens daardoor aantonend dat niet alleen uw diensten de rechtspraak van de beroepsinstantie hebben begrepen, maar dat ook u vandaag begrijpt dat, achteraf bekeken, er geen reden was om de inzage die een parlements lid vroeg in de 65 of 66 auditverslagen, niet gewoon toe te staan, zonder enige beperking?

Want, als u dat vandaag nog altijd niet hebt begrepen, dan kom ik inderdaad in de redenering van de heer Vereeck terecht. Hij heeft gelijk: als parlements lid wordt men slechter bediend

dan als burger. En dat, minister-president, kan en mag uw bedoeling niet zijn. In alle omstandigheden moeten parlementsleden de meest brede mogelijkheden hebben tot inzage en tot controle. En dus is mijn vraag heel nadrukkelijk en heel duidelijk: zou u achteraf bekeken – en dit is geen veroordeling van uw houding van toen, het is alleen een vaststelling – vandaag op dezelfde manier handelen als toen?

Als u vandaag zou kunnen zeggen: “neen, inderdaad, die auditverslagen had ik in feite niet aan beperkende maatregelen moeten onderwerpen, u had die gewoon kunnen inzien”, dan zijn we al een stap verder en kan dit debat tussen ons gesloten worden. Dan zullen we misschien – en ik laat het aan de heer Vereeck over om dit al dan niet te beoordelen – weer kunnen terugvallen op de procedures die horen in een parlementaire democratie, namelijk dat parlementsleden ongeveer alles kunnen inzien dat ze willen inzien als ze zich daartoe geroepen voelen en ze u daarom vragen.

Ten slotte, voor de goede orde, mocht u nog eventjes twijfelen aan het antwoord dat u zult geven op de vraag die ik daarjuist heb gesteld, geef ik u de definitie van het bestuursdocument volgens uw Openbaarheidsdecreet. “Bestuursdocument: is de drager van informatie waarover een instantie beschikt”: artikel 3, ten vierde, van uw decreet. “De diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest” zijn instanties in de zin van dit decreet: artikel 4, paragraaf 1, ten tweede, van het decreet. De auditrapporten van IAVA kunnen bijgevolg zonder meer beschouwd worden als bestuursdocumenten. Van belang is wel – daar verwees u zelf naar – dat de auditrapporten af moeten zijn. En ‘af’ is inderdaad een versie waarop een handtekening voorkomt van degene die gemachtigd is om een dergelijk rapport een definitief karakter te geven: artikel 11, ten tweede van het decreet betreffende de openbaarheid van het bestuur. Daar zijn we het over eens.

Aan al deze criteria beantwoordden de auditrapporten waarin de heer Vereeck – denk ik – en ik – alleszins – u in november 2011 inzage vroegen. Dus stel ik nogmaals mijn vraag: achteraf bekeken, was het niet beter geweest dat u de parlementsleden vrij en onbevangen, zonder schroom de inzage had gegund in deze auditverslagen?

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik dank u voor uw antwoord, minister-president, maar twee onderdelen ervan bevredigen me toch niet helemaal.

Ten eerste verwijst u naar cijfers en zegt u dat 95 procent van de aanvragen om openbaarheid van bestuur te geven, wordt ingewilligd. Misschien moet ik u eens iets vertellen over de praktijk van een parlements lid. Wanneer we ons controlerecht uitvoeren, is er van de tien vragen die we stellen, in acht of negen gevallen niets aan de hand, ze betreffen gewoon een controle die we uitvoeren. Het gaat natuurlijk om het tiende element waarbij iets mis is of verbeterd kan worden. Wat ons interesseert, is natuurlijk de 5 procent waarbij niet spontaan openbaarheid van bestuur wordt gegeven. De cijfers op zich zeggen dus niets, want in negen van de tien gevallen is er niets aan de hand: gelukkig maar, de Vlaamse Regering kan absoluut een mooi trackrecord voorleggen, laten we daar duidelijk over zijn, we zitten hier niet met toestanden zoals in sommige andere landen. De 95 procent zegt dus eigenlijk niets, het gaat natuurlijk net om de 5 procent die wat moeilijker ligt, en ook daar moet u de maturiteit hebben om die spontaan en zonder schroom ter beschikking te stellen van het parlement.

Een tweede element is misschien nog iets belangrijker. U verwijst in het antwoord aan mij naar het parlementair reglement. Er is niets mis met het parlementair reglement. De vraag is alleen hoe uw regering daarmee omgaat. In het verleden was het zo dat, wanneer wij bepaalde vragen stelden om bepaalde documenten te zien en we die niet kregen, het volstond om naar de aalmoezenier, de decaan van dit parlement, namelijk de voorzitter van het parlement, de heer Peumans, te gaan en zijn hulp in te roepen. Die slaagde er dan meestal in om namens het parlements lid de documenten bij de minister te pakken te krijgen. Dat lukt steeds minder,

vandaar dat ik inderdaad geen andere uitweg zie. Ik heb al verwezen naar het rapport van het Vlaams Energiebedrijf. Het ging trouwens over een verslag van de Inspectie van Financiën. Ik zie geen andere uitweg dan het als burger boven water te krijgen, want het lukt mij niet als parlements lid. Dat heeft niets met het parlementair reglement te maken, maar met de manier waarop uw regering omgaat met dit parlement en de vragen van de parlementsleden.

Ik wijs erop dat, hoewel het hier om een specifieke casus gaat, namelijk een verslag van de Inspectie van Financiën, uw regering in het verleden altijd heeft gezegd dat de Inspectie van Financiën uw auditdienst is en dat die de beslissingen van de Vlaamse Regering voorbereidt. Daar waar het Rekenhof de controle doet namens het parlement, doet de Inspectie van Financiën dat namens de regering. U wilde die verslagen dus niet meer vrijgeven. Bij deze zeg ik u dat u dat niet meer kunt hardmaken, want via de beroepsinstantie verkrijgen wij die als burger wel. Mijn oproep is dan ook om spontaan en ongecensureerd die verslagen van de Inspectie van Financiën bij de mededelingen en de beslissingen van de Vlaamse Regering te voegen.

Ik weet wel dat we daar een antwoord op vinden als we de nota's van de Vlaamse Regering nakijken. Ik wil u echter vragen om ze er gewoon, zoals volgens mij in het verleden gebruikelijk was, ongecensureerd bij te voegen. Ik denk dat wij, de parlementsleden, ons controlerecht dan weer op een heel goede manier kunnen invullen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik wil antwoorden tot alle onbevredigde gevoelens weggevoerd zijn.

Collega's, de beroepsinstantie is terecht geprezen en bestaat uit gespecialiseerde ambtenaren die in alle onafhankelijkheid werken. Ik wil benadrukken dat ze in drie van de negen dossiers hebben gesteld dat het beroep niet gegrond was en dat dan ook hebben afgewezen. Zoals ik daarnet zei, is er bij 95 procent van de openbaarheidsverzoeken geen probleem en bij 5 procent wel. In de praktijk zijn er redenen om de vertrouwelijkheid te beveiligen en de privacy en andere gronden die uitdrukkelijk in het decreet zijn opgenomen, in te roepen. Van de negen dossiers zijn er dus drie afgewezen. Eén dossier is gedeeltelijk openbaar gemaakt.

Collega's, de decreetgever heeft in artikel 11 gesteld: "Als de aanvraag kennelijk onredelijk blijft of op een te algemene wijze geformuleerd blijft..." De decreetgever heeft in alle wijsheid geoordeeld dat er gronden zijn, zoals privacy of andere elementen zoals artikel 14, punt 5, op basis waarvan men kan zeggen dat een document niet openbaar moet worden gemaakt. Dat kan slechts geval per geval worden bekeken. Als je in algemeenheid zegt wat je allemaal moet hebben, is het onmogelijk om dit artikel toe te passen en een afweging te maken tussen het al of niet openbaar maken op basis van de uitzonderingsgronden die het decreet zelf heeft bepaald. In de mate dat er algemene vragen worden gesteld, zitten we daar dus met het probleem dat we die afweging niet kunnen maken.

We hebben nu het artikel 14, ten vijfde, geduid. Het zal niet meer worden toegepast. Mijnheer van Rouveroy, u zegt dat vijf audits meteen hadden kunnen worden vrijgegeven en drie niet. Het is zeer genuanceerd. De beroepsinstantie heeft dat met de nodige kennis afgewogen.

Collega's, ten slotte wil ik het hebben over de problematiek van parlements lid versus burger. Mijnheer Vereeck, u stelt dat het toch ver gekomen is dat u zich moet opwerpen als burger om uw plicht als parlements lid te kunnen vervullen. Daar hebt u een punt. Ik ben daar zeer gevoelig voor. Wat de Inspectie van Financiën betreft, is er een nuancering. De verslagen van de Inspectie van Financiën kunnen worden vrijgegeven nadat de Vlaamse Regering een beslissing genomen heeft. Ik ga ervan uit dat u het met mij eens bent dat zolang de Vlaamse Regering geen beslissing genomen heeft, dit een document is dat met enige vertrouwelijkheid moet worden behandeld. Wij doen dat nu al. Wanneer wij decreten overmaken aan dit parlement, is daar het verslag van de Inspectie van Financiën bijgevoegd. Ook hier zijn we tegemoetgekomen aan een aantal bezorgdheden of vragen over de Inspectie van Financiën.

Sommigen zijn er zeer op gebrand dat verslag te lezen. Zeker wanneer de Vlaamse Regering een beslissing heeft genomen, zullen we dat daar automatisch bijvoegen wanneer het ontwerp van decreet wordt overgemaakt aan dit parlement.

Ik ben bereid om verder te kijken in welke mate er nog een verschil is tussen uw rechten als burger en als parlamentslid. Nogmaals, die 'bison futé' of die omweg die u moet maken lijkt mij geen gezonde situatie. Het is belangrijk dat u onderstreept dat burgers in dit land, in Vlaanderen, heel wat rechten en mogelijkheden hebben om documenten te ontvangen.

Collega's, ik heb aangetoond dat het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 niet in strijd is met de heersende wetgeving en decreten. Professor Voorhoof heeft publiek een aantal dingen gezegd. Na het lezen van het antwoord zal hij daar misschien verder over nadenken. Indien er verdere stappen worden gezet, kijk ik daarnaar uit. Ik denk niet dat dat het probleem is, zeker omdat het ondergeschikt is aan het Openbaarheidsdecreet en de Grondwet.

In het concrete dossier waarnaar u verwijst, heeft de beroepsinstantie gewerkt. Mijnheer van Rouveroi, u hebt al die tijd besteed aan het lezen en memoriseren van die rapporten. U hebt vastgesteld dat er eigenlijk niets in stond dat u kon gebruiken in uw parlementair werk. Nadien hebt u vastgesteld dat die informatie gewoon werd vrijgegeven aan de burger. Ik begrijp dat u dat niet leuk vindt. Het is een spijtige situatie, zeker wat die vijf audits betreft die nadien door de beroepsinstantie werden vrijgegeven. Men had dat beter meteen gedaan. Dan had u andere dingen kunnen doen. Maar goed, ik ga ervan uit dat dat met deze interpretatie niet meer zal gebeuren.

Indien er nog andere documenten worden vrijgegeven aan de burgers, lijkt het mij niet wijs om moeilijk te doen wanneer een parlamentslid om inzage vraagt. Ik zal aan de collega's meegeven dat dit de conclusie is van de verschillende vragen die werden gesteld.

De voorzitter: De heer van Rouveroi heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroi: Minister-president, wat moet ik vinden van uw antwoord? Ik vind het toch weer wat schroomvallig. Ik ben er niet echt van overtuigd dat u in de toekomst anders zult handelen dan gisteren.

Ik hoor een omfloerste verontschuldiging, verpakt in wat milde spot, over het feit dat u parlementsleden ertoe aanzet om 62 – ik heb dat aantal ondertussen nagekeken – auditrapporten te moeten inlezen en daar geen nota's van te kunnen bijhouden. U verontschuldigt u, maar u doet dat niet rechtstreeks met een enkele zin, 'sorry daarvoor', maar met wat milde spot. Het is u gegund, dat is in feite mijn punt niet.

Mijn punt is vooral dat u tijdens de bespreking van de beleidsbrief Regeringsbeleid 2011-2012, op 22 november 2010, stelde dat de auditrapporten van IAVA niet vrijgegeven worden aan het parlement. Die uitspraak kan echter in het algemeen niet. Ik heb het goed gehoord, maar ik had zo graag gehad dat u zou hebben gezegd dat die uitspraak fout was. U zegt dat nu wel met zoveel woorden. U kunt niet in algemene termen zeggen dat de auditrapporten niet worden vrijgegeven. U hebt dat nu een paar keer herhaald. Ik hoop dat u dat vanaf morgen toepast, hoewel het niet meer de moeite zal zijn voor de komende drie maanden. Maar mocht u geroepen zijn om na de verkiezingen opnieuw een ministeriële functie uit te oefenen, hoop ik dat u meer dan ooit beseft dat algemene uitspraken hier uit den boze zijn en dat u elk auditrapport individueel moet beoordelen, dat u op basis van het Openbaarheidsdecreet zult handelen en vervolgens in alle omstandigheden datgene wat hier is gebeurd, moet vermijden, namelijk dat burgers uiteindelijk meer rechten hebben dan een parlamentslid. Dat is ongezond, want uw parlement moet hoe dan ook over minstens dezelfde rechten kunnen beschikken als de burgers, omdat onze plichten ook wat ruimer zijn. Wij hebben de plicht om u te controleren.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

**Interpellatie van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het algemeen regeringsbeleid inzake de toetsing van decreten en decreetsontwerpen aan hun grondwettelijkheid en rechtmatigheid, naar aanleiding van het arrest nr. 145/2013 van het Grondwettelijk Hof van 7 november 2013 tot vernietiging ex tunc van de regeling in het Grond- en Pandendecreet in verband met de sociale lasten
- 40 (2013-2014)**

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, vooraf mijn beste wensen voor 2014 aan iedereen hier, ook aan de minister-president. Ik wens hem ook veel vrije tijd, als de goden hem goed gezind zijn, na mei 2014 zodat hij zich aan zijn gezin en aan zijn sport kan wijden.

Deze interpellatie is inderdaad gericht aan u, minister-president. Aan de vernietiging van delen van het Grond- en Pandendecreet hebben we reeds een discussie gewijd in de plenaire vergadering. Er zijn ook al vragen over gesteld in de commissie Wonen. Mijn interpellatie is gericht aan u omdat u het hoofd bent van de Vlaamse Regering en u het decreet destijds ook hebt ondertekend. Ik acht u ook een beetje verantwoordelijk voor het algemeen beleid inzake de rechtmatigheid en de grondwettelijkheid van decreten die uitgaan van de Vlaamse Regering en door het Vlaams Parlement worden aangenomen. Minister-president, u bent zo een beetje het ‘Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld’, voor de rest van de regering. U moet de lasten en de lusten van deze functie dragen. Ik dank de voorzitter, die er vandaag kennelijk welgezind bij zit, dat hij dat ook zo heeft begrepen.

De interpellatie staat in verband met het algemeen regeringsbeleid inzake de toetsing van decreten en decreetsontwerpen aan hun grondwettelijkheid en rechtmatigheid, en dit naar aanleiding van het beroemde arrest 145/2013 van het Grondwettelijk Hof van 7 november 2013 tot vernietiging ex tunc van de regeling in het Grond- en Pandendecreet in verband met de sociale lasten. Ik heb het hier over de sociale lasten en niet over het luik ‘Wonen in eigen streek’. Het arrest vormt voor mij maar een aanleiding om de algemene problematiek van de rechtmatigheid van decreten aan te kaarten. Het arrest is een zeer goede illustratie van deze problematiek.

Op 7 november jongstleden sprak het Grondwettelijk Hof de vernietiging uit van hoofdstuk 3, ‘Sociale lasten’, van titel 1 ‘Verwezenlijking van een sociaal woonaanbod’, van boek 4 ‘Maatregelen betreffende betaalbaar wonen’ van het decreet van het Vlaamse Gewest van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid, gemeenzaam bekend als het Grond- en Pandendecreet. Concreet heeft het Grondwettelijk Hof de regeling inzake de sociale lasten van het Grond- en Pandendecreet vernietigd op basis van: ten eerste de schending van het eigendomsrecht, indirect weliswaar, omdat de compenserende maatregelen waren weggeval- len omdat ze niet waren aangemeld als staatssteun; ten tweede de schending van het gelijkheidsbeginsel op de markt van de sociale huisvesting tussen private actoren en sociale huisvestingsmaatschappijen, opnieuw omdat er geen compenserende maatregelen meer mogelijk zijn omdat ze niet waren aangemeld; ten derde de schending van het vrij verkeer van kapitaal, omdat de Vlaamse overheid minder belastende alternatieven niet heeft overwogen. Dat zijn zowat de grote pijlers op basis waarvan de vernietiging is doorgevoerd.

In een eerste reactie in de plenaire vergadering stelde Vlaams minister van Wonen Freya Van den Bossche dat de vernietiging in essentie slechts steunt op een vormfout. Er is een formuliertje niet ingediend. Hiermee wordt wellicht het niet aanmelden van de compenserende maatregelen als staatssteun bedoeld. Deze fout kan snel worden rechtgezet om zo de regeling inzake de sociale lasten te handhaven. Dat heeft minister Van den Bossche gezegd.

Het probleem zit volgens ons echter dieper. Daarom gaan we grondig in op de motivering of verantwoording die het Hof aan zijn arrest geeft. Zo begint het Grondwettelijk Hof de motivering van de kern van de zaak als volgt: “B.8.1. Met betrekking tot de beperking van

het eigendomsrecht (eerste onderdeel van het eerste middel) heeft het Hof bij zijn arrest nr. 50/2011” – dat is het arrest waarbij de prejudiciële vraag werd gesteld aan het Hof van Justitie – “reeds geoordeeld dat de sociale last een beperking inhoudt op het recht van het gebruik van de eigendom, aangezien niet is gewaarborgd dat de bouwheer of de verkavelaar op het gedeelte van het bouwproject of de verkaveling waarop de sociale last rust, een inkomen kan krijgen, en dat zijn winst in elk geval lager zal liggen dan wanneer de vrije markt kan spelen (B.39.2). Het Hof heeft tevens vastgesteld dat, indien een ruimtelijk uitvoeringsplan is aangenomen voor de verwezenlijking van sociaal woonaanbod, de verplichting om te voorzien in sociale en bescheiden woningen kan oplopen tot 40 pct (B.39.4). Wat de evenredigheid van de bestreden maatregelen betreft, heeft het Hof vastgesteld dat de sociale last op private actoren van toepassing is ongeacht de inspanningen die de gemeenten en de sociale huisvestingsmaatschappijen zelf doen in het kader van het realiseren van de sociale doelstelling en ongeacht het aantal gronden in bezit van de gemeenten en andere openbare overheden die nog voor sociale woningbouw kunnen worden ingezet (B.40.2).” Dus een gemeente mag massa’s vrije gronden hebben, toch weegt die last op de verkavelaar. Dat is trouwens al een paar keer aangekaart door collega De Waele.

Er is dus volgens het Hof wel degelijk sprake van een ernstige inperking van het op grondwettelijk en supranationaal vlak vastgelegd recht op eigendom. De vraag blijft tot nu toe nog open of deze wel geoorloofd is. Het hof heeft vastgesteld dat er een inperking is op het recht op eigendom. De vraag is of die geoorloofd is.

Inzake het gelijkheidsbeginsel schrijft het Hof: “B.8.2. Inzake de ongelijkheid van behandeling tussen private actoren en sociale huisvestingsmaatschappijen (tweede onderdeel van het eerste middel) heeft het Hof in hetzelfde arrest” – van 2011, het eerste arrest dus – “reeds vastgesteld dat de private actoren verplicht zijn de door hen gerealiseerde sociale huurwoningen over te dragen aan sociale huisvestingsmaatschappijen tegen maximumprijzen die «ten hoogste gelijk [zijn] aan de subsidiabele prijsplafonds die worden bepaald in de reglementering betreffende de financiering van de sociale huisvestingsmaatschappijen voor de realisatie van sociale huurwoningen, zoals bepaald krachtens artikel 38 van de Vlaamse Wooncode», terwijl de sociale huisvestingsmaatschappij die woningen vervolgens zonder beperking kan doorverkopen aan de zittende huurder tegen hun venale waarde, zijnde «de prijs die de meestbiedende kandidaat-koper bereid zou zijn te betalen als het goed te koop gesteld zou worden onder de meest gunstige voorwaarden en na een degelijke voorbereiding» (B.42.2). Het Hof heeft tevens vastgesteld dat het niet is uitgesloten dat de ter uitvoering van de sociale last gerealiseerde sociale huurwoningen met verlies moeten worden verkocht, terwijl de sociale huisvestingsmaatschappijen die zelf sociale huurwoningen bouwen, niet gehouden zijn aan maximumuitgaven die verband houden met subsidiabele prijsplafonds, maar slechts aan richtprijzen die in de dagelijkse praktijk veelal worden overschreden (B.42.3).”

Als we dit samen lezen met de inperking van het eigendomsrecht van zonet, dan blijkt dat de eigendomsrechten van de private projectontwikkelaars wel sterk worden ingeperkt, maar die van de sociale huisvestingsmaatschappijen niet.

Als derde aandachtspunt met betrekking tot het EU-recht geeft het Hof de volgende motivatie: “B.8.3 (...) Wat de beperking van het vrij verkeer van kapitalen betreft, heeft het Hof bij zijn arrest nr. 50/2011 reeds geoordeeld dat de bestreden regeling de onderdanen van een lidstaat ervan kan weerhouden in een andere lidstaat te investeren en dat zij, wanneer de sociale last in natura wordt uitgevoerd, een directe buitenlandse investering afhankelijk stellen van een voorafgaande vergunning (...).” Het Hof verwijst dus naar zijn eerste arrest.

Ik vervolg mijn citaat: “Het Hof heeft tevens geoordeeld dat moet worden aangenomen dat de private actoren op wie de sociale last rust, zullen trachten de kostprijs daarvan af te wentelen op de overige in het kader van hun verkavelings- of bouwproject gerealiseerde woon-eenheden, die bijgevolg duurder en minder aantrekkelijk worden, alsook dat de sociale last een invloed kan hebben op de mogelijkheid voor onderdanen van andere lidstaten om

onbebouwde percelen in het Vlaamse Gewest aan te kopen, gelet op de vaststelling dat zij die grond niet volledig kunnen aanwenden voor de doeleinden waarvoor ze die aankoop willen doen (...).” Diverse sprekers hebben dat van die afwenteling al benadrukt. Er is dus wel degelijk ook een impact op het vrij verkeer van kapitaal.

Ik vervolg: “Bij het voormelde arrest van 8 mei 2013 heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat de sociale last een beperking van het vrij verkeer van kapitalen vormt (...), alsook dat die beperking kan zijn gerechtvaardigd door eisen betreffende het beleid inzake sociale huisvesting, ‘aangezien zij beoogt te verzekeren dat personen met een laag inkomen of andere sociaal zwakkere groepen van de plaatselijke bevolking voldoende woningaanbod hebben’. (...) Het Hof van Justitie heeft daaraan toegevoegd dat het aan de verwijzende rechter toekomt ‘te beoordelen of een dergelijke verplichting gelet op de omstandigheden van het hoofdgeding voldoet aan het evenredigheids criterium, dat wil zeggen noodzakelijk en geschikt is voor de verwezenlijking van het nagestreefde doel’. (...)” De sociale doelstelling kan dus een inperking rechtvaardigen, maar dan moet worden bekeken of die inperking wel degelijk evenredig is.

Gelet op het voorgaande komt het Hof tot zijn eindbeoordeling: “Gelet op de vernietiging, die voortvloeit uit B.6.2, van de steunmaatregelen die beogen de sociale last te compenseren, dienen de private actoren de sociale last te dragen zonder enige compensatie. Zonder dat het Hof dient te onderzoeken of de bestreden beperkingen van het ongestoord genot van de eigendom, van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie en van het vrij verkeer van kapitalen noodzakelijk en pertinent zijn om de nagestreefde doelstelling te bereiken, dient te worden vastgesteld dat een dergelijke zware last, mede in het licht van de in B.8.1 tot B.8.3 van het onderhavige arrest in herinnering gebrachte omstandigheden, niet evenredig is met de doelstelling die met de artikelen 4.1.16 tot 4.1.26 van het Grond- en pandendecreet wordt nagestreefd.” Het Hof stelt dus dat het dit niet hoeft te onderzoeken, maar dat het zou kunnen worden onderzocht.

Minister-president, dat is een belangrijke paragraaf. Eruit blijkt dat de uitspraak van minister Van den Bossche niet klopt. Het is niet omdat er een vormfout zou zijn begaan en de compensatie daardoor wegvalt, dat er geen andere redenen zouden kunnen zijn om dit te vernietigen, maar het Hof heeft dat niet onderzocht omdat er al voldoende grond was om het te vernietigen, door de onevenredigheid.

Cruciaal hier is de vaststelling van het Grondwettelijk Hof dat door het illegale karakter, en dus de vernietiging, van de compenserende maatregelen, de last van het sociaal woonbeleid van de Vlaamse Regering in casu volledig op de schouders van de privésector terechtkomt. Dat zijn niet de rijke verkavelaars. Dat zijn de gewone burgers die gronden kopen en willen bouwen, en op wie daardoor dus die lasten worden afgewenteld. Dit vormt dus bijna onmiddellijk een schending van het evenredigheidsbeginsel. Daardoor was het niet langer nodig voor het Hof om de geschiktheid en noodzakelijkheid van de vernietigde regelgeving te onderzoeken. Dus zelfs als men dit had aangemeld en als de compensaties er hadden kunnen komen, dan nog had het Hof de geschiktheid en de noodzakelijkheid kunnen onderzoeken en het eventueel op die gronden kunnen vernietigen.

Als we nu wat verder en a contrario redeneren, dan zou dit betekenen dat, indien de compenserende maatregelen wel geoorloofd waren geweest, het Hof dan wel de geschiktheids- en noodzakelijkheidstest zou hebben doorgevoerd. Dat houdt in dat het hier, in tegenstelling tot wat minister Van den Bossche beweert, niet zozeer om een vormfout gaat, die snel kan worden hersteld, maar wel om een fundamentele verplichting die het Hof aan de Vlaamse decreetgever oplegt om steeds de afweging van het algemeen belang versus de individuele basisrechten van de Vlaamse burgers, waaronder het eigendomsrecht, grondig te onderbouwen en te motiveren, op straffe van vernietiging ex tunc van haar decreten, met alle schadeclaims van dien. Minister-president, daarop wil ik de nadruk leggen. Er zullen ook nog wel vragen komen over hoe het zit met die schadeclaims.

Net op dat vlak schort er wat aan het algemene beleid van de Vlaamse Regering ter zake. In zijn eerste arrest van 6 april 2011, dat eigenlijk zijn basisarrest is, verwijst het Hof instemmend naar de adviezen van een aantal strategische adviesraden. Ik citeer die. Ik dacht immers toch dat we die hadden opgericht om ernstig te worden genomen. In die adviezen komen ook heel kritische bemerkingen voor, waaruit blijkt dat er wel degelijk alternatieven bestaan om een sociaal woonbeleid te voeren die niet zo sterk ingrijpen in het eigendomsrecht als het Grond- en Pandendecreet.

Het Hof wijst erop dat de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) hierover het volgende heeft opgemerkt: “Het lijkt (...) wenselijk te verduidelijken dat geen sociale verplichtingen aan private initiatiefnemers kunnen opgelegd worden indien er nog voldoende onbenutte en goed gelegen aansnijdbare gronden van de publieke sector in de betrokken gemeente aanwezig zijn om de sociale woonbehoefte op te vangen.” Het is dus niet alleen mijn collega, mevrouw De Waele, die dat beweert: ook de SARO zegt dat. Dat kan dus niet zomaar opzij worden geschoven.

Ik vervolg het citaat: “Sociale verplichtingen aan private actoren zouden volgens sommigen ook moeten beperkt worden in tijd, zodat de verplichting vervalt indien de sociale huisvestingsmaatschappijen niet geïnteresseerd zijn in overname van al dan niet uitgeruste grond en/of woningen binnen een redelijke termijn en aan een marktconforme prijs of indien geen subsidies worden verleend voor het rechtstreeks aanbieden van een sociaal woonaanbod aan de doelgroep. (...) Anderzijds zouden private actoren (...) op vrijwillige basis steeds de mogelijkheid moeten hebben om een sociaal woonaanbod aan te bieden binnen een ruimer privaat project en zou de overheid het verschil tussen een marktconforme prijs en een sociale prijs moeten bijpassen, bijvoorbeeld via huursubsidies.” De SARO geeft dus duidelijk alternatieven, die minder sterk ingrijpen in onze eigendomsorde.

In hetzelfde advies wordt ervoor gepleit “één en ander grondig te onderzoeken aan de hand van mogelijke alternatieven die dezelfde sociale doelstellingen op efficiëntere wijze kunnen bereiken met mogelijkerwijze minder negatieve of nadelige gevolgen voor de normale marktwerking.” Minister-president, u kunt dus niet zeggen dat men u destijds niet heeft gewaarschuwd.

In het advies van de Vlaamse Woonraad wordt daarover ook nog het volgende opgemerkt, aldus het Hof: “Indien de private sector verplicht wordt een bepaald percentage van het woonaanbod onder de marktprijs aan te bieden, zal de meerprijs uiteindelijk aan de doorsnee woonconsument op de residentiële markt worden doorgerekend.” Dat heb ik reeds gezegd. De Vlaamse Woonraad vervolgt: “Aldus wordt de consument op de residentiële markt uiteindelijk bijkomend opgezaaid met de financiering van de sociale huisvesting, wat niet de bedoeling kan zijn.” Dat kan niet de bedoeling zijn, maar dat zal wel degelijk het gevolg zijn. Men vervolgt: “Alternatieven die dezelfde sociale doelstellingen op efficiëntere wijze kunnen bereiken met mogelijkerwijze minder negatieve of nadelige gevolgen voor de normale marktwerking dienen grondig te worden onderzocht, zoals o.a. structurele huursubsidies voor de echte steunbehoevende doelgroep en het verder aanmoedigen van het systeem van CBO (Constructieve Benadering Overheidsopdrachten).”

Ik wijs erop dat ook de SARO verwijst naar die huursubsidies. Men vervolgt: “De vrijwillige inbreng van gronden door private initiatiefnemers via de CBO-formule moet bovendien in mindering gebracht worden van de sociale verplichtingen die aan de verkavelaar/projectontwikkelaar worden opgelegd. Het is overigens eigenaardig vast te stellen dat private actoren verplicht zijn om sociale huurwoningen te realiseren tegen de maximumprijzen, die overeenstemmen met de maximale bedragen waarvoor de sociale huisvestingsmaatschappijen renteloze leningen kunnen aangaan in de sociale huursector. De sociale huisvestingsmaatschappijen zijn echter zelf niet wettelijk gebonden aan deze maximumbedragen voor de bouw zelf van sociale huurwoningen. Voor hen gelden enkel richtprijzen uit het ABC-bestek, waarvan in de dagelijkse praktijk wordt afgeweken omdat de ingediende offertes van de weerhouden erkende

aannemers deze richtprijzen in veel gevallen overstijgen. Deze ongelijke behandeling is niet verantwoord.” Dat lijken me toch pertinente opmerkingen. Dit is vrij technisch, maar wijst ook op die ongelijke behandeling.

In hetzelfde kader merkte de SERV het volgende op: “De raad dringt aan op redelijke maximale percentages wat de sociale verplichting betreft voor verkavelingen en project-ontwikkelingen. Het is in deze context belangrijk dat de gemeenten de gronden in bezit van besturen en de semipublieke rechtspersonen actief mobiliseren en dat zoals al gezegd de 25 % norm wordt opgetrokken en afgestemd op de reële noden van de gemeente. De onbebouwde overheidsgronden dienen minstens gelijktijdig ingezet te worden voor de invulling van de sociale woonbehoefte samen met de ontwikkeling van de private gronden.”

Dit lijken me relevante passages die vóór over het decreet werd gestemd, reeds werden aangehaald.

Samengevat bleek en blijkt uit de adviezen van drie verschillende adviesraden dat er dus wel degelijk alternatieven met een kleinere nadelige impact bestaan die door de Vlaamse decreetgever overwogen kunnen worden, wat in casu niet is gebeurd. Dus zelfs indien het huidige decreet ‘gerepareerd’ zou worden door de compenserende maatregelen alsnog als staatssteun aan te melden – ik weet niet of dat uw bedoeling is, minister-president, of van minister Van den Bossche – en hiervoor dan de goedkeuring te krijgen – wat helemaal niet zeker is –, dan nog rijst er een probleem met betrekking tot de geschiktheid en noodzakelijkheid van de ‘socialelastenregeling’. Dat is de kern van mijn betoog. Het gaat niet om een akkefietje met Europa en de aanmelding van staatssteun, het zit dieper.

Indien de Vlaamse Regering dit dossier, maar ook andere decreten in ontwikkeling of opmaak, onvoldoende grondig blijft toetsen aan hun grondwettelijkheid en rechtmatigheid, dan dreigen er opnieuw juridische vernietigingen uitgesproken te worden. Ik vind het als Vlaams Parlements lid niet prettig dat decreten die mijn parlement heeft goedgekeurd, worden vernietigd door het Grondwettelijk Hof, terwijl door adviesraden en andere instanties voordien waarschuwingen werden geuit.

Minister-president, erkent u dat de vernietiging van de regeling met betrekking tot de sociale lasten van het Grond- en Pandendecreet een gevolg is van een onvoldoende in overweging nemen van juridische plicht voor de decreetgever, dus ook de Vlaamse Regering, die bekrachtigt, tot vrijwaring van de klassieke individuele basisvrijheden en -rechten, en dus toetsing aan de grondwettelijkheid en rechtmatigheid, zoals in casu het eigendomsrecht en de Europese vrijheden van kapitaal- en dienstenverkeer?

Erkent u dat dit geval een illustratie vormt van de algemene tekortkoming van het algemeen regeringsbeleid inzake de toetsing van ontwerpen van decreet aan hun rechtmatigheid en grondwettelijkheid?

Welke bijkomende beleidsmaatregelen zult u namens de Vlaamse Regering nemen om de juridisch vereiste grondige afweging van het algemeen belang versus de individuele basisvrijheden op basis van de beginselen van legitimiteit, geschiktheid, noodzakelijkheid en evenredigheid te versterken, teneinde de rechtmatigheid en grondwettelijkheid van decreetgeving en andere regelgeving te verzekeren en zo dergelijke – eigenlijk voor de decreetgever beschamende – vernietigingen van decreten te vermijden?

Mijn excuses voor mijn lange aanloop. Ik wou in extenso de motivering van het Grondwettelijk Hof, een eerbiedwaardige instantie toch, weergeven, zodat dit in het verslag wordt vermeld.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, minister-president, dames en heren, uit het betoog van mijn wijze collega Bouckaert blijkt dat LDD van mening is dat het huidige Grond- en Pandendecreet een flagrante aantasting is van het eigendomsrecht en van de vrije keuze, met

bovendien een kostprijsverhogend effect voor al degenen die niet kunnen genieten van een sociale kavel of woning. LDD is dan ook blij met deze partiële vernietiging van het Grond- en Pandendecreet. Dat maakt een einde aan allerlei onrechtvaardige toestanden en heeft verstekkende gevolgen. Daar gaat mijn vraag over.

De heer Bouckaert heeft er in de rand al naar verwezen: de vernietiging van het Grond- en Pandendecreet leidt tot schadevergoedingen. De belastingbetaler zal rechtstreeks, en zeker onrechtstreeks de dupe worden en moeten boeten voor de onkunde van de Vlaamse Regering.

Verder mogen we niet vergeten dat de ondernemer of de verkavelaar vertraging opliepen. Ze hebben middelen, energie en tijd verloren door de ontwikkeling van plannen die onder het Grond- en Pandendecreet vielen. Tijdens een debat in de plenaire vergadering enkele maanden geleden over die vernietiging, verwees minister Van den Bossche naar die schadevergoedingen. Ze heeft dat ook in de pers aangehaald: de gedupeerden hebben recht op een schadevergoeding.

Minister-president, hoe ver staat het? Hebt u al een idee welke schadevergoeding de Vlaamse Regering zal moeten betalen? Welke impact zal de vernietiging van het Grond- en Pandendecreet hebben op de bedrijfsvoering van de private ontwikkelaars? Wat is het kostenplaatje dat uiteindelijk op de nek van de belastingbetaler terechtkomt?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik zal in mijn functie van Lam Gods dat alle zonden van de wereld op zijn frêle schouders neemt, uw vragen graag beantwoorden.

Mevrouw De Waele, ik ga ervan uit dat u begrijpt dat de verdere afhandeling van dit dossier in goede handen is bij minister Van den Bossche. We hebben nog niet zo lang geleden een verbeterd arrest gekregen. Dat is uniek in onze rechtspraakgeschiedenis. We zullen de nodige acties ondernemen om na te gaan hoe we een en ander zullen aanpakken. Het is aan minister Van den Bossche om uw concrete vragen te beantwoorden.

Mijnheer Bouckaert, uw vragen zijn ruimer. U werpt me een aantal bekentenissen en erkenningen voor de voeten. Ik zal daarop ingaan en mijn argumenten verduidelijken.

De vernietiging is in ieder geval het gevolg van het feit dat het Grondwettelijk Hof een andere beoordeling maakte van de grondwettelijke toelaatbaarheid van de maatregelen dan de decreetgever. Het is een feit dat decreten de grondwettelijke en Europese basisrechten moeten respecteren en dat onder andere het Grondwettelijk Hof bevoegd is om daarop toe te zien. De decreetgever maakt in alle wijsheid een decreet en dan is het aan het Grondwettelijk Hof om dat te toetsen.

In het kader van de opmaak van het ontwerp van decreet betreffende het grond- en pandenbeleid werd zowel het instrument van de sociale last als de maatregel Wonen in Eigen Streek getoetst aan de verenigbaarheid met het Europees recht en het eigendomsrecht. Een en ander blijkt uit de memorie van toelichting, zoals u hebt kunnen vaststellen. De randnummers 133 en 137 tot en met 141 van de algemene toelichting handelen over de sociale last, verenigbaarheid met overheidsopdrachtwetgeving en Europese staatssteunregels en eigendomsrecht, de randnummers 13 tot en met 160 handelen over Wonen in Eigen Streek.

De Raad van State gaat in zijn advies vanaf bladzijde 513 in op de beide instrumenten. Hij concludeert dat de aanmelding van de steunmaatregelen voor initiatiefnemers die een sociale last uitvoeren in natura, niet is vereist. Dat staat op bladzijde 519. De sociale last als beperking van het eigendomsrecht lijkt volgens de Raad proportioneel te zijn, bladzijde 525.

Wat 'Wonen in eigen streek' betreft, is de Raad van State van oordeel dat de maatregel de evenredigheidstoets doorstaat, bladzijde 541, getoetst aan het recht op vrije woonstkeuze, het eigendomsrecht en het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel. Conclusie is dus dat de decreetgever zijn juridische plicht tot aftoetsing van de maatregelen met het Europees recht

en de grondrechten wel degelijk heeft uitgevoerd, daarin gesteund door de afdeling wetgeving van de Raad van State.

Een stellingname over de geoorloofdheid van eigendomsbeperkende maatregelen en in het bijzonder de toepassing van het evenredigheidsbeginsel, houdt per definitie een afweging van waarden en belangen in. Het feit dat de wetgever daarbij een andere inschatting maakte dan het Grondwettelijk Hof en het Hof van Justitie, betekent niet automatisch dat de decreetgever tekortkomt aan zijn verplichting tot zorgvuldige voorbereiding van de regelgeving. Er is een afweging gemaakt door de decreetgever. Die inschatting is getoetst door het Hof van Justitie en het Grondwettelijk Hof die een andere afweging hebben gemaakt. Daaruit afleiden dat dit niet zorgvuldig zou zijn gebeurd, mijnheer Bouckaert, is wat kort door de bocht.

De rechtsvragen die voorlagen, waren niet evident: de beroepen tot vernietiging van het Grond- en Pandendecreet en van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid dateren van 16 november 2009. Het Grondwettelijk Hof had reeds uitspraak gedaan in de genoemde arresten van 6 april 2011.

Over een aantal rechtspunten betreffende de verklaring van een aantal Europese rechtsregels, moest het Europees Hof van Justitie vooraf worden bevraagd. Zo had het hof in het eerste arrest één prejudiciële vraag gesteld en in het tweede arrest niet minder dan twaalf prejudiciële vragen. Op grond van de antwoorden die door het Hof van Justitie in die beide arresten zijn gegeven, moest het Grondwettelijk Hof de overblijvende rechtsvragen beslechten.

Het feit dat het Grondwettelijk Hof vier jaar grondig onderzoek heeft gedaan om te besluiten tot vernietiging van een aantal bepalingen van het Grond- en Pandendecreet, betekent niet dat uit het arrest mag worden geconcludeerd dat de decreetgever in gebreke bleef om de grondwettelijke en Europese principes voldoende in overweging te nemen. Ik stel bovendien vast dat het Grondwettelijk Hof op 18 december in dezen ook nog een verbeterarrest heeft moeten vellen, dit om aan te tonen dat niet alleen de wetgever daar heel zorgvuldig mee is omgesprongen en een aantal zaken heeft ingeschat en stellingen heeft verwoord. Die stellingen bleken achteraf de toets van het Grondwettelijk Hof niet te doorstaan. Overigens is die afweging een gedeelde verantwoordelijkheid van alle takken van de wetgevende macht: van de Vlaamse Regering en van het Vlaams Parlement. Er is geen enkele reden om uit dit arrest af te leiden dat de decreetgever in het algemeen tekortschiet in de juridische inschatting van de rechtmatigheid en grondwettelijkheid van ontwerpen of voorstellen van decreet.

Uit een eerste screening van de arresten van het Grondwettelijk Hof tijdens deze legislatuur blijkt dat de 55 beroepen tot vernietiging tot gevolg hadden dat 11 decretale bepalingen geheel of gedeeltelijk vernietigd werden omwille van schending van de Grondwet of bevoegdheidsverdelende regels. Elke vernietiging door het Grondwettelijk Hof is er een te veel. U moet dit echter in die grootteorde bekijken, en dit niet extrapoleren of uitvergrooten, mijnheer Bouckaert.

Er zijn de voorbije jaren al verschillende maatregelen genomen om het voorbereidingsproces van de regelgeving te professionaliseren, in het bijzonder de verfijning van de regulerings-impactanalyse (RIA) en de uitbouw van cellen wetstekwaliteit in alle beleidsdomeinen. Er is ook werk gemaakt van een databank met betrekking tot de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, ter ondersteuning van de beoordeling van de grondwettigheid van ontwerpen van decreet.

Wat specifiek de toetsing aan steunmaatregelen aan de Europese DAEB-reglementering (dienst van algemeen economisch belang) betreft, is recent een voorstel van aanpak voorgesteld. Er zal bij de Vlaamse overheid een interdepartementale DAEB-werkgroep opgericht worden waarbinnen expertise uitgewisseld wordt en die zal werken aan een Vlaamse DAEB-handleiding. Deze werkgroep zal als effectief ondersteuningsplatform functioneren en alle relevante expertise centraliseren.

Tot slot wil ik nog melden dat in samenwerking met de diensten van het Vlaams Parlement, richtlijnen worden opgesteld voor de redactie van de memorie van toelichting. Daarin wordt onder andere specifiek aandacht gevraagd voor de verantwoording van decretale maatregelen

waarin sprake is van een verschillende behandeling van vergelijkbare situaties of een gelijke behandeling van wezenlijk verschillende situaties, en worden expliciete richtlijnen gegeven voor het motiveren van elke beperking op de fundamentele rechten van de mens in het licht van de Grondwet en de internationale normen.

Mevrouw De Waele, ik hoop dat wij de volgende dagen en weken vanuit de Vlaamse Regering en met minister Van den Bossche als bevoegd minister, nog verdere stappen zullen zetten naar de gemeenten en iedereen die bij dit dossier is betrokken. Op die manier willen we zo snel mogelijk duidelijkheid geven over de terechtte vragen die naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof en het verbeterarrest kunnen worden gesteld.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister-president, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Ik herhaal dat mijn interpellatie is bedoeld om deze bezorgdheid constructief uit te drukken en dit soort vernietigingen in de toekomst te voorkomen of het aantal daarvan te verminderen.

U zegt dat uit de vernietiging blijkt dat het Grondwettelijk Hof een andere beoordeling maakt dan de decreetgever. Als ik naar een receptie ga en te veel drink en dus het toegelaten alcoholgehalte overschrijd, dan kan ik dus zeggen dat de politie een andere inschatting maakt dan ikzelf. Minister-president, het is een beetje goedkoop om te zeggen dat het gaat over een andere inschatting.

Men moet nagaan of de decreetgever en de regering die ook een belangrijk decreetgever is, een redelijke zorg aan de dag heeft gelegd bij de voorbereiding met als doel een vernietiging te vermijden. Zo'n vernietiging is niet leuk, maar moeten we zo veel mogelijk vermijden. Een vernietiging zou eigenlijk niet mogen voorkomen of slechts heel zeldzaam zijn in een legislatuur. Als u zegt 11 op 55, dan noem ik dat een buis.

U haalt de Raad van State aan en ik wist dat u het parapluutje zou opentrekken. De Raad van State: ook een eerbiedwaardig orgaan. Er was het advies van de Raad van State. Dat was in de eerste plaats een sneladvies: 30 dagen. Ik heb collega's aan de universiteit die in de afdeling Wetgeving van de Raad van State zitten, assessoren, en zij klagen steen en been omdat ze overstelt worden voor adviezen en sneladviezen. Ze zeggen dat ze niet in staat zijn om hun werk naar behoren te doen.

Als we dan het advies van de Raad van State over dit decreet lezen, dan stellen we vast dat het slechts een sneladvies was en een heel oppervlakkig advies. De Raad van State zegt dat eigenlijk zelf. In het advies staan zaken als: de genomen maartregelen "lijken" op het eerste gezicht de proportionaliteitstoets te doorstaan. Het is dus misschien zo dat ze proportioneel zijn, maar ze laten dit eigenlijk een beetje in het midden. Het advies is doordrenkt van de suggestie dat men eigenlijk de tijd niet heeft gehad om dit op een grondige manier te toetsen en daarom wordt er steeds gesproken in voorwaardelijke wijs.

Daarop dan gaan steunen om te zeggen: "goed, we hebben onze paraplu, we mogen het decreet nu zonder enige zorg goedkeuren, want we zijn gedekt door de Raad van State", dat is volgens mij niet voldoende. Het is een tekortkoming aan de zorgvuldigheidsplicht die de wetgever aan de dag moet leggen om te vermijden dat hij over onrechtmatige en ongrondwettelijke decreten gaat stemmen.

Minister-president, als u vindt dat de Raad van State zo'n eerbiedwaardige instelling is, waarom wordt dan in veel gevallen het advies van de Raad van State terzijde gelegd en niet gevolgd? Indien het advies zo eerbiedwaardig is, zou u het eigenlijk altijd klakkeloos moeten volgen. Het gaat niet op om te zeggen: "nu we ons erop gebaseerd hebben, is het eerbiedwaardig" en om het terzijde te leggen in de gevallen dat het niet goed uitkomt in uw politieke kraam. Dat vind ik geen goed argument.

In de toekomst moeten de adviezen van de Raad van State ernstig worden genomen, maar als men ziet dat de Raad van State niet genoeg tijd heeft gehad om iets grondig te bekijken, dan

moeten we het maar zelf doen. Uw regering heeft een leger adviseurs en ambtenaren, er zitten hier 124 parlementsleden met medewerkers die de belastingbetaler veel geld kosten, wij moeten dus in staat zijn om over juridisch goed onderbouwde decreten te stemmen en om dit soort beschamende vernietigingen te vermijden.

U zegt: “We hebben ons werk gedaan en we hebben pech, het Grondwettelijk Hof heeft hier nu eenmaal een andere mening over”. Het Grondwettelijk Hof is geen partij, het is geen klikje, het zijn heel onderlegde personen die de zaken heel goed bekijken, het zijn de hoeders van de Grondwet. Als zij ons terugfluiten, is dat toch wel beschamend.

Ik ken een aantal mensen uit het Grondwettelijk Hof en ze zeggen me altijd dat ze zich heel terughoudend opstellen wanneer het gaat om beleidsvragen en dat ze eigenlijk maar een marginale toetsing uitvoeren. Ze stellen zich niet in de plaats van het Vlaams Parlement of de regering. Ze zeggen dat het beleid in principe wordt gemaakt door de politici – en zo hoort het ook in een democratie –, maar dat er grenzen zijn. Er zijn de individuele basisrechten en er is ook de hele evolutie in de rechtspraak omtrent de evenredigheid, de geschiktheid en de noodzakelijkheid – velen in het parlement blijken dit nog niet te weten. Het wil zeggen dat als men ingrijpt in individuele basisrechten, aan die criteria moet worden voldaan.

Het feit dat er een vernietiging ex tunc is, dat is een vernietiging met terugwerkende kracht, betekent eigenlijk dat het Grondwettelijk Hof zegt dat de Vlaamse decreetgever een fout heeft gemaakt, mis is geweest. Dat kunt u niet zomaar wegwuiven door te zeggen dat er nu eenmaal een andere opvatting is bij het Grondwettelijk Hof dan bij ons, dat is echt een beetje te mager als uitvlucht.

Wat betreft de maatregelen, minister-president, is het juist dat ons Vlaams Parlement en ook de regering inspanningen ter zake doen. Ik hoop dat die inspanningen versterkt worden, gelet op de les die we hier leren. Ik moet u er wel op wijzen dat de reguleringsimpactanalyse goed is – maar te weinig wordt geraadpleegd door de parlementairen –, maar een kostenbatenanalyse doet, een beleidsafweging. Wat er te weinig wordt gedaan, is het aftoetsen van de decretale maatregelen en regeringsmaatregelen aan de evenredigheidstoets, de geschiktheidstoets en de noodzakelijkheidstoets, dat zit er nog niet ingebakken. Als voorzitter van de commissie Onderwijs heb ik aan universitairen de opdracht gegeven om de RIA's te herbekijken in het kader van de actie van de voorzitter van het parlement, en om te bekijken of de RIA's niet opnieuw kunnen worden geformuleerd in de richting van een doorgedreven onderzoek naar de evenredigheidstoets, de noodzakelijkheidstoets en de geschiktheidstoets. Ik hoop, minister-president, dat u dit ter harte neemt en er beter op gaat toezien.

Ten slotte wou ik nog de inhoudelijke opmerking maken dat Vlaanderen keuzes moet maken. Als we een sociaal beleid willen voeren, zullen we dan op die weg voortgaan door het sociaal beleid af te wentelen op andere burgers, of gaan we, zoals een moderne sociaaldemocratie doet, dit financieren met belastinggeld? Er zijn de groenestroomcertificaten, er is een tendens om de sociale lasten bij de medeburgers te leggen. Hier doet u dat onrechtstreeks in het Grond- en Pandendecreet, het gebeurt ook met de groenestroomcertificaten. Een moderne sociaaldemocratie moet daarvan afblijven, moet de eigendomsordeningen respecteren en moet het beleid voeren met fiscale middelen en niet zozeer door het aantasten van de basisrechten van individuen. Dat is een inhoudelijke politieke keuze die meer overeenstemt met wat het Grondwettelijk Hof ter zake zegt en met wat onze eigen adviesraden daarover zeggen. Ik hoop, minister-president, dat – misschien na juni – Vlaanderen meer die richting zal opgaan in plaats van de onheilzame weg van het Grond- en Pandendecreet te volgen.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Minister-president, ik ben eigenlijk teleurgesteld in uw antwoord op mijn vraag. Ik heb me bewust gehouden aan een bevoegdheid die u toekomt, over Wonen heb ik niet gesproken. Ik heb gesproken over de schadevergoeding, over de

impact voor de Vlaamse ondernemer. Ik vind het heel jammer dat u dit van u wegschuift. Wij noch de burger thuis zijn slimmer geworden van uw antwoord.

In elk geval zou ik van u willen horen welke schadevergoeding de Vlaamse Regering op zijn nek zal krijgen, wat de impact is voor de belastingbetaler en wat de impact is voor de ondernemer, zijnde de private ontwikkelaar. U hebt daar niet op geantwoord, misschien stond het niet op uw briefje, maar ik heb deze vragen ook al in de plenaire vergadering gesteld. Misschien hebt u nu nog geen antwoord, maar ik hoop toch op zijn minst dat uw kabinet al hard aan het berekenen is wat de impact zal zijn voor de Vlaamse burger.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Aangezien ik zelf commissievoorzitter ben, weet ik dat discussies die te lang aanslepen op de zenuwen beginnen te werken. Toch zou ik kort nog iets willen opmerken.

De overheid moet in principe respect voor de basisrechten tonen. Hiervan mag slechts uitzonderlijk en op basis van criteria worden afgeweken. Dit is geen beleidskeuze. Het Grondwettelijk Hof heeft verklaard dat ons beleid binnen dit te respecteren vaste kader vorm moet krijgen. Indien we dit in de toekomst zouden negeren, zouden ons weer pijnlijke vernietigingen te wachten staan. Ik hoop dat deze Vlaamse Regering en de volgende Vlaamse Regering met die gedachte rekening zullen houden en niet opnieuw in hetzelfde euvel zullen vervallen.

Voorzitter, tot slot wens ik ook een met redenen omklede motie aan te kondigen.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de verdeelsleutel van de Europese boete omtrent de EU-richtlijn Stedelijk Afvalwater - 631 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Voorzitter, uiteraard wens ik in de eerste plaats iedereen het beste voor 2014.

Minister-president, ik zou het graag opnieuw met u hebben over de veroordeling die België bij het Europees Hof van Justitie heeft opgelopen omdat de wetgeving omtrent de waterzuivering in de gewesten in gebreke blijft. Het gaat om een geldboete van maar liefst 10 miljoen euro. Door middel van een brief van 18 november 2013 heeft de Europese Commissie laten weten dat de forfaitaire boete uiterlijk op 3 januari 2014, drie dagen geleden, moest worden betaald.

Het gaat om een Europese richtlijn uit 1991 die de lidstaten verplicht afvalwater in te zamelen en te zuiveren. Later is hier bijkomende regelgeving aan gekoppeld die kleine agglomeraties verplicht een rioleringsnetwerk uit te bouwen.

In 2004 is België een eerste maal veroordeeld omdat de decreetgeving in de gewesten te wensen overliet. Tijdens de behandeling van de laatste vraag om uitleg hierover is duidelijk geworden dat het Vlaamse Gewest ondertussen aan de Europese richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater voldoet. Dit geldt echter niet voor enkele agglomeraties in het Waalse Gewest.

De vorige keer is ook ter sprake gekomen dat de boete voor communautaire heibel dreigt te zorgen. Het Europees Hof van Justitie legt de boete immers op aan België. In feite zijn de gewesten afzonderlijk niet in orde. Vlaanderen is ondertussen, voor alle duidelijkheid, wel in orde. Tijdens de behandeling van de laatste vraag om uitleg hierover was het nog niet

duidelijk wie de boete voor zijn rekening zou nemen of welke verdeelsleutel zou worden gehanteerd. U voelde zich toen niet geroepen zelf een bijdrage te leveren. Wat mij betreft, is de verdeelsleutel op dit ogenblik nog niet duidelijk. Tijdens de commissievergadering van 24 oktober 2013 hebt u geantwoord dat de federale overheid en de gewesten nog niet over de verdeling van de boete hadden overlegd. Er was op voorhand geen verdeelsleutel uitgewerkt.

Minister-president, volgens u vormde de Interministeriële Conferentie Leefmilieu in eerste instantie het forum bij uitstek om de gesprekken tussen de gewesten te voeren. De Vlaamse minister van Leefmilieu, minister Schauvliege, is hier momenteel voorzitter van. U hebt hieraan toegevoegd dat het niet de taak van de federale overheid is de discussie te voeren of voorstellen te doen. Volgens minister Schauvliege is het Overlegcomité en niet de Interministeriële Conferentie Leefmilieu de plaats bij uitstek om dit overleg te voeren. Dit staat te lezen in haar antwoord op mijn schriftelijke vraag van 5 november 2013.

U zult allicht snappen dat ik graag de stand van zaken zou kennen. Ik zou hierover dan ook een paar gedetailleerde vragen willen stellen. Is inmiddels over de verdeelsleutel overlegd? Is dit punt door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu of in een ander forum besproken? Welke voorstellen zijn eventueel gedaan? Hebben de gewesten gesprekken gevoerd? Wat zijn de resultaten van deze eventuele gesprekken? Welke acties heeft de Vlaamse Regering sinds de brief van de Europese Commissie van 18 november 2013 ondernomen? Welk standpunt verdedigt de Vlaamse Regering momenteel? Welke verdeelsleutel is eventueel afgesproken? Zijn al boetes betaald? Welke maatregelen zullen worden genomen om, ook in verband met andere dossiers inzake leefmilieu, tot duidelijke afspraken of verdeelsleutels te komen?

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Voorzitter, ik zou me hier kort bij willen aansluiten. Heeft de federale overheid de boete effectief betaald? In welke mate zal de federale overheid de boete recupereren als de gewesten onderling geen overleg kunnen nastreven of geen overeenkomst kunnen bereiken? Heeft de minister-president zicht op het standpunt van de federale overheid in dat geval?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik zal trachten de stand van zaken kort en duidelijk toe te lichten. De problematiek van de verdeling van de boetes is tijdens de vergadering van het Overlegcomité van 17 december 2013 aan bod gekomen. Dit is gebeurd aan de hand van een nota die door de FOD Buitenlandse Zaken is ingediend. In die nota is getracht een aantal generieke richtlijnen op te stellen waar concrete dossiers aan kunnen worden getoetst. Het Overlegcomité heeft akte genomen van de nota.

Het Overlegcomité heeft afgesproken dat de federale overheid voor de betaling op de vastgestelde datum van 3 januari 2014 zou zorgen. Normaal gezien zou de boete ondertussen zijn betaald. In de loop van januari 2014 zouden de gewesten vervolgens overleggen om tot een verdeelsleutel te komen in verband met het concreet geval van de boete wegens de laattijdige omzetting van de Europese richtlijn inzake de verwerking van stedelijk afvalwater. Het Overlegcomité zal de situatie tijdens de vergadering van februari 2014 opnieuw bekijken.

Reeds op 8 november 2013 heeft minister Schauvliege voorgesteld de problematiek binnen een op te richten werkgroep van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu te bespreken. Op dat voorstel is echter geen instemmende reactie gekomen. Het lijkt me inderdaad het meest aangewezen dat de drie gewesten over deze concrete zaak onderling proberen tot een overeenstemming te komen. De concrete omstandigheden van deze zaak en de elementen die in het arrest staan vermeld, maken dat echter niet gemakkelijk. Ik zal dit even toelichten.

In de eerste plaats zijn twee jaar verlopen tussen de formele instelling van het beroep van de Europese Commissie bij het Europees Hof van Justitie op 19 oktober 2011 en het met redenen omklede advies van de Europese Commissie van 26 juni 2009 waarin is vastgesteld dat de lidstaat België, ondanks het arrest van 8 juli 2004, zich nog steeds niet in orde had gesteld.

Het is dan ook belangrijk dat de Europese Commissie tijdens de terechtzitting haar verzoek aan het Europees Hof van Justitie heeft gewijzigd en heeft verzocht rekening te houden met de verbeterde situatie in België in 2012. Het is volgens de Europese Commissie duidelijk dat één agglomeratie van het Vlaamse Gewest in juli 2009 nog niet in orde was. Wat het Waalse Gewest betreft, ging het om dertien agglomeraties. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest was volledig nog niet in orde.

Tijdens de terechtzitting van 18 april 2013 heeft de Europese Commissie gemeld dat enkel nog vijf agglomeraties in het Waalse Gewest niet in orde zijn. Gezien de lange termijn die is verlopen tussen de vaststelling van het met redenen omklede advies in 2009 en de daadwerkelijke dagvaarding in oktober 2011, rijst de vraag in welke mate er sprake van rechtspraak zou zijn geweest indien de andere gewesten ook in juli 2011 in orde zouden zijn geweest. Het feit dat de Europese Commissie haar vordering ter terechtzitting heeft aangepast, is in dit verband zeer belangrijk.

Het Europees Hof van Justitie heeft vastgesteld dat bij het verstrijken van de termijn van het met redenen omklede advies in 2009 de lidstaat België niet alle nodige maatregelen had genomen. Dit gold toen voor alle gewesten, hoewel het manco voor het Vlaamse Gewest tot één agglomeratie beperkt bleef.

Er heeft al een eerste informele gedachtewisseling tussen de kabinetsmedewerkers van de drie gewesten plaatsgevonden. Het is duidelijk dat de bepaling van de referentiedatum met betrekking tot het voldoen aan de Europese richtlijn heel belangrijk is om tot een correcte en concrete verdeling van de boete te komen.

Het staat vast dat de dwangsom geen betrekking heeft op het Vlaamse Gewest en op het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dat is al positief. Het te verdelen bedrag slaat dus alleen op het forfaitaire bedrag. Het Vlaamse Gewest verdedigt daarbij, mede op basis van het advies van onze raadsleden, het standpunt dat we niet hoeven bij te dragen aangezien de Europese Commissie in haar repliek van 4 mei 2012 uitdrukkelijk heeft aangegeven dat het voorwerp van de procedure verder beperkt diende te worden aangezien de enige overblijvende Vlaamse agglomeratie Beersel in orde was bevonden. Het is dan ook duidelijk dat indien op dat ogenblik, te weten op het moment van de repliek, alle Belgische agglomeraties, zoals de Vlaamse, in orde waren geweest, de Commissie afstand zou hebben gedaan van geding. Dan had het Hof van Justitie a fortiori geen forfaitaire som meer kunnen opleggen.

Ik geef u mee dat dit het element van discussie is op basis waarvan onze raadsleden onze positie hebben gestoffeerd. De concrete elementen in deze zaak maken duidelijk dat het niet gemakkelijk is om in abstracto afspraken te maken of verdeelsleutels af te spreken. Elk geval zal op zich moeten worden bekeken, teneinde de verantwoordelijkheid en/of het aandeel van elke entiteit vast te stellen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister-president, ik dank u voor dit duidelijke antwoord. Ik heb nog twee concrete vragen.

Vorige keer hebt u gezegd dat jullie ook zouden bekijken waarom het Hof zelf geen indicatie heeft gegeven van verdeelsleutel.

Verder hebt u ook gezegd dat u zou laten nakijken hoe andere federale staten bij gelijkaardige situaties dergelijke verdeelsleutels aanpakken. Wat is daar de stand van zaken?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: In de loop van het geding is uitdrukkelijk aan het Hof gevraagd om een verdeelsleutel toe te passen of mee te nemen in het arrest. Het Hof is daar niet op ingegaan. Ik heb begrepen dat het spijtig is dat ze dat niet hebben gedaan en dat we nu zelf moeten bekijken of daaruit geraken met de andere gewesten. Ik heb u de discussie gegeven die zich in die werkgroep heeft afgespeeld.

Uw tweede vraag, of we in het algemeen regelingen treffen over de verdeling van de boetes, is allesbehalve evident. Ik heb gezegd dat men dat geval per geval moet bekijken. Indien er ons nog boetes boven het hoofd zouden hangen en het Hof nog geen arrest zou hebben geveld, moeten we opnieuw proberen om het Hof ertoe te bewegen om daar in het arrest zelf een uitspraak over te doen. Dat zou de zaak heel wat vergemakkelijken. Doet het Hof dat niet, zullen we geval per geval moeten onderhandelen met de andere gewesten op basis van het arrest en de inhoud ervan.

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Minister-president, ik had daarstraks bijkomend gevraagd of u er zicht op hebt wat de volgende stap zou zijn indien er geen onderling overleg mogelijk zou zijn tussen die gewesten. Ik zie dat de federale overheid op basis van de bijzondere wet van augustus 1980 een substitutiebevoegdheid heeft en dat zij dat bedrag kan recupereren. Is er tijdens dat overleg op het Overlegcomité enige richting aangegeven of de federale overheid effectief, indien er geen onderling overleg mogelijk zou zijn, haar verantwoordelijkheid daarin zou nemen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: De federale overheid heeft nu betaald om extra intresten te voorkomen. Dat is een goede zaak. Er is afgesproken dat we daar tegen februari in het Overlegcomité zouden uit geraken. Indien dat niet zo zou zijn, ga ik ervan uit dat de federale overheid een verdeelsleutel toepast zoals zij denkt dat te kunnen doen en dat we daar dan akte van moeten nemen. Daarom is het zo belangrijk dat we er toch zo snel mogelijk tussen de drie regio's uit geraken. Anders zal de federale overheid een verdeelsleutel toepassen die zij denkt te kunnen of moeten toepassen in dit dossier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■